

«VİŞKA»: KEÇMİŞ İLƏ GƏLƏCƏK ARASINDA İNFORMASIYA KÖRPÜSÜ

Azərbaycanın rusdilli mətbuatının flagmanlarından biri «Vişka» qəzetinin 90 yaşı tamam oldu

Martin 1-də Azərbaycanın qocaman dövrü nəşrlərindən birinin — «Vişka» müstəqil ictimai-siyasi qəzetinin 90 yaşı tamam oldu. Azərbaycanın rusdilli oxucularının neçə-neçə nəslinin sevimlisi olan bu qəzet 1928-ci ildən nəşr edilir. Şəxsən mənim üçün əsl jurnalistika məktəbi olmuş «Vişka» heç vaxt, heç bir səbəbdən asılı olmayaraq oxucularla əlaqəsini kəsməyib.

Mən bu qəzetə onun «qızıl dövründə» gəlmişdim. Nəşrin indiki baş redaktoru, Azərbaycan Respublikasının Əməkdar Jurnalisti, «Qızıl qələm» mükafatı və Ali Media Mükafatı laureatı, 1995-ci ildən bu günə qədər «Vişka»nın səmimi yaradıcı kollektivinə fasiləsiz rəhbərlik edən Mədinə xanım Həsənova bir əsrə yaxın tarixi olan qəzetin həmin dövrünü məhz «qızıl dövr» adlandırır. Yeri gəlmişkən, mən o vaxt bu gözəl kollektivə qəbul edildiyimə və bir jurnalist kimi formalaşmağıma görə məhz Mədinə xanıma borcluyam.

«Vişka»nın «qızıl dövründə» bu kollektivə istedadlı jurnalist, bacarıqlı təşkilatçı, xeyirxah yoldaş, gənclərin hamısı Gennadi Qriqoryeviç Qluşkov rəhbərlik edib (1973-1984-cü illər). Gennadi Qluşkov hələ o illərdə yaşadığı ölkənin dilini bilməyin vacibliyini başa düşür və Azərbaycan dilini öyrənirdi.

Həmin illərdə bizim redaksiyada Yuri Katkov, Osman Mirzəyev, Zaur Qədimbəyov, Vasil Zaytsev, Moisey Qoldberq, İradə Vəkilova, Faiq Zəkiyev, Dilbər Axundzadə, İshaq İnşavili, Vaqif Əliyev, Vladlen Busalayev, Əhməd xan Həmidov kimi işinin ustası olan jurnalistlərlə yanaşı, Oleq Neçipurenko, İbrahim Şükürov, Natalya Tahirova, Şamil Məcidov, Firangiz Xancanbəyova, Rəhman Məmmədov, Nəcəf Nəcəfov, Azər Mürsəliyev, Rəuf Talışinski və bir sıra digər gənc jurnalistlər işləyirdi.

Qəzetin baş redaktoru Mədinə Həsənova bu nəşrin yaranma tarixindən söhbət açaraq deyir: «Vişka»nın yaranma tarixi hələ 1927-ci ilin mayında başlanmışdı. 1928-ci il yanvarın 4-dən fevralın 8-dək qəzetin məqsədləri, vəzifələri, tirajı, formatı və dövriyyəsi müəyyən edildi. Yeni qəzetin adını xeyli götür-qoy etdilər. Variantlar çox idi: «Jelonka», «Burovaya», «Za neft». Sonda «Vişka» adı üzərində dayandılar. Bu ad özü onu göstərir ki, yeni kütləvi informasiya vasitəsi ötən əsrin əvvəlində respublikada neft sahəsinin inkişafını işıqlandırmaq, «qara qızıl» hasil edən qəhrəman Azərbaycan neftçilərinin adı iş günlərindən yazmaq məqsədilə yaradılır. 1928-ci il martın 1-də səhər «Vişka» qəzetinin 15 min nüsxəsi Bakının və keçmiş SSRİ-nin bir si-

ra başqa şəhərlərinin qəzet köşklərinə daxil oldu. Qəzetin ikinci nömrəsi 20 min, üçüncü nömrəsi isə 25 min nüsxə tirajla çıxdı. 1929-cu ildə «Vişka»nın tirajı artıq 45 min nüsxəyə çatmışdı.

M.Həsənovanın sözlərinə görə, o, «Vişka» qəzetinə rəhbərlik edən ilk qadın olmayıb: «İkinci Dünya müharibəsi illərində, kişilər cəbhəyə gedəndə «Vişka»nın məsul redaktoru Zoya Nikolayevna Belya-

Əli Cabbar oğlu Əmirov bu məsələdə çox böyük rol oynayıb.

1990-cı ilə qədər hər gün nəşr edilən və 120 min nüsxə, bəzən daha böyük tirajla keçmiş Sovet İttifaqının bütün ərazisində, həmçinin ABŞ, Avstriya, Almaniya Federativ Respublikası, İsveçrə, İsrail, Bolqarıstan, Polşa, Kuba, İran, Türkiyə, Suriya, Yəməni və başqa ölkələrdə yayılan bu nəşrin sayəsində dünya Azərbaycan neftçiləri tərəfindən dənizdə qazılmış və fontan vurmuş ilk neft quyusu, sahildən xeyli uzaqda, dirəklər üzərində salınmış şəhər — əfsanəvi Neft Daşları, Xəzərin təkindən «qara qızıl» çıxaran fədakar insanları, sənayenin digər sahələrində, mədəniyyət, elm sahələrində qazanılmış uğurlar, habelə Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında həqiqəti öyrənir.

Qəzetin güclü beynəlxalq əlaqələri vardı. Almaniya ilə sıx əlaqələr bu baxımdan xüsusi yer tuturdu. 1931-ci il aprelin 1-də Azərbaycan neftçiləri beşillik planın iki il yarımına yerinə yetirilməsi barədə raport verəndə Almaniya «Vişka»ya təbrik teleqramı gəldi, üç aydan sonra isə minlərlə bakılı fəhlə Almaniya gələn nümayəndə heyətini qarşıladı.

Öz tarixinin bütün dövrlərində ölkədə ən mühüm mətbu nəşrlərdən biri olmuş «Vişka»nın cəmiyyətdə mövqeyi heç vaxt zəifləməyib. İnformasiya əsri, internet əsri adlanan indiki dövrdə də bu qəzetin öz oxucuları var. İstər yaşlı nəsllə mənsub oxucular, istərsə də gənclər arasında yenə populyar olan «Vişka»nın səhifələrində ak-

lektiv mənim öz peşəm üzrə formalaşmağıma çox kömək etdi.

1990-cı ildən «Vişka» müstəqil nəşrdir. Mədinə Həsənova həmin günləri xatırlayaraq deyir: «Bu, rədəksiyamız üçün ən çətin dövr idi. Kim bilir, 1993-cü ildə Heydər Əliyev respublika rəhbərliyinə qayıtmasa, bu qəzetin aqibəti necə olacaqdı. 1996-cı ildə Yeni Azərbaycan Partiyasının ilk iclaslarının birində Ulu Öndər bizim qəzetin taleyi ilə maraqlandı. «Vişka»nın çox pis vəziyyətdə olduğunu biləndə Dövlət Neft Şirkətinə (SOCAR) qəzetin maliyyə problemlərini həll etməyi tapşırırdı. 1999-cu ildən SOCAR «Vişka»nın rəsmi həmtəsisçisi oldu.

1997-ci ildə «Vişka» respublika

Hal hazırda «Vişka» həftədə bir dəfə A3 formatlı 16 səhifədə çıxır.

2001-ci il martın 1-də qəzetin saytı da yaradılıb. Mədinə xanım deyir: «Bu tarixi «Vişka»nın ikinci doğum günü hesab etmək olar. Qəzetin elektron versiyası sayəsində Azərbaycan neftçilərinin bu nəşri dünyanın müxtəlif guşələrində yaşayan çoxsaylı oxucular arasında əlaqə vasitəsinə çevrilmək imkanı əldə edilib».

Qəzet öz qədim ənənələrinin çoxunu bu gün də qoruyub saxlayır. Belə ənənələrdən biri «Vişka»nın nəzdində 1963-cü ildən fəaliyyət göstərən «Rodnik» («Çeşmə») ədəbi birliyi. Yeri gəlmişkən, bu ədəbi birliyi yaratmaq təşəbbüsü-nü irəli sürmüş Əli Əmirov özü də yaxşı şeirlər yazırdı. Qəzetin səhifələrində «Rodnik» rubrikasında dərc olunan şeirlərin müəllifləri peşəkar şairlər deyil, neftçilər, pedaqoqlar, mühəndislər, alimlər və tələbələrdir.

Bu gün hansı mövzular qəzet üçün prioritet olaraq qalır? Mədinə xanım mənim bu sualın cavabında bildirdi ki, neft və qaz, hava və dəniz nəqliyyatı, ictimai-siyasi həyat, elm və təhsil, mədəniyyət və turizm kimi mövzular bu gün də aktualdır.

Qəzetin baş redaktoru «Vişka»nın hər bir nömrəsinin aktuallığının və mövzu müxtəlifliyinin təmin olunmasına kömək edən müəlliflərə, həmçinin qəzetin layihələrində iştirak etməklə onu «üzdə saxlayan» tərəfdaşlara minnətdarlığını bildirdi.

Mədinə xanım bu qəzetlə bağlı gələcək planları barədə danışarkən 1996-cı ili xatırlayır: «Mən Heydər Əliyevə söz verdim ki, bu qəzeti qoruyub saxlayacağam. Onun «Bacarırsanmı?» sualına cavabım belə oldu: «Çalışaram». O isə gülərək dedi: «Sən gerek belə cavab verəydin: bacarıram». Mənim planım — vaxtilə məhv olmaq həddinə çatıb və şəxsən Azərbaycan xalqının Ümummilli Liderinin xilas etdiyi bu qəzeti qorumaq, onu gələcək nəsillər üçün keçmişlə gələcək arasında informasiya körpüsü kimi saxlamaq, «Vişka»ya, eləcə də bu redaksiyada çalışmış, bu qeyri-adi nəşri qoruyub saxlamaqda bizə kömək etmiş insanların hamısına həsr olunan kitab nəşr etməkdir. Həmin kitab, demək olar ki, yığılıb, yalnız son strixlər qalır».

Biz də «Vişka»nın kollektivini bu şanlı yubiley münasibətilə səmimi qəlbədən təbrik edir, onlara uğurlar və firavanlıq diləyirik!

Laçın SULTANOVA.
AZƏRTAC-ın müxbiri.

yeva olub. Həmin illərdə bizim qəzetin ən parlaq səhifələri yaranır, fədakar Azərbaycan neftçilərinin səyləri sayəsində cəbhənin yancaqla fasiləsiz təmin edilməsi barədə hər gün oxuculara məlumat çatdırılırdı.

O vaxtadək Bakıda yayılan «Vişka» 1963-cü il mayın 1-dən etibarən böyük formatda nəşr edilməyə başlanıb və şəhər qəzetindən respublika əhəmiyyətli gündəlik mətbu nəşrə çevrilir. Bu hadisə «Vişka»nın həyatının 36-cı ilində baş verir. O vaxt Azərbaycan KP MK-nin sənaye və tikinti üzrə katibi vəzifəsində çalışan məşhur neftçi

tual mövzulara həsr edilmiş materiallarla yanaşı, operativ xəbərlər, tarixi məlumatlar da yer alır.

Mən bu redaksiyanın kəndərindən ilk dəfə daxil olanda kollektiv yubiley şənliklərini gözləyirdi. 1978-ci ildə 50 illik yubiley münasibətilə «Vişka» Qırmızı Əmək Bayrağı Ordeni ilə təltif edildi. Bir il sonra bu ordeni «Vişka»nın bayrağına respublikanın rəhbəri, ümummilli lider Heydər Əliyev öz əli ilə taxdı. O vaxt mən Bakı Dövlət Universitetinin jurnalistika fakültəsinin tələbəsi idim. Məhz həmin əlamətdar günlərdə bu çoxmillətli yaradıcı kollektivin üzvü oldum və bu kol-

KİV-ləri arasında birincilər sırasında kompüter vasitəsilə səhifələnməyə başladı. 1999-cu ildən qəzet iki dildə — Azərbaycan və rus dillərində nəşr olunur. Yeri gəlmişkən, sovet dövründə «Vişka»nın baş redaktorunun müavini olmuş Osman Mirzəyev hələ o vaxt bu qəzetin Azərbaycan dilində də nəşr olunmasını arzulayırdı. (Xatırladaq ki, 1991-ci ildə içərisində Azərbaycanın görkəmli dövlət xadimləri və jurnalistlərin olduğu helikopterin Qarakənd səması üzərində ermənilər tərəfindən vurulması nəticəsində həlak olanlardan biri də Osman Mirzəyev idi).